

**KOMENDA GŁÓWNA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
BIURO SZKOLENIA**

**ZASADY ORGANIZACJI NADZORU
DYDAKTYCZNEGO
NAD REALIZACJĄ PROGRAMÓW
KSZTAŁCENIA, SZKOLENIA
I DOSKONALENIA ZAWODOWEGO
ZATWIERDZONYCH PRZEZ
KOMENDANTA GŁÓWNEGO
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**

Zatwierdzam:

**KOMENDANT GŁÓWNY
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**

Suski

.....nadbryg. Leszek SUSKI.....

Warszawa, luty 2017 r.

*Niniejsze zasady zostały opracowane na podstawie dokumentu:
„Nadzór dydaktyczny nad realizacją programów kształcenia i szkolenia
zatwierdzonych przez Komendanta Głównego Państwowej Straży
Pożarnej” z dnia 6 marca 2007 roku i zastępują wyżej wymieniony
dokument.*

Wstęp

Współcześnie społeczeństwa coraz uważniej przyglądają się swojej edukacji. W trosce o jej wysoką jakość ma miejsce ustawiczna diagnoza i ocena jej stanu, a wszystko to w celu wprowadzania zmian, które uelastycznią dostosowywanie się do ciągle zmieniających się potrzeb społecznych. Powyższe przeobrażenia edukacyjne dokonywane są pod szyldem: poprawy jakości kształcenia, zwiększania efektywności czy też podnoszenia jej skuteczności.

Nadzór, szczególnie w jednostce nadzorowanej, wzbudza negatywne skojarzenia. Zazwyczaj utożsamiany jest on z kontrolą, mającą na celu wykazanie nieprawidłowości. Jednak nic bardziej mylnego. Przykładem może być nadzór pedagogiczny, który w polskiej oświacie jest bardzo ważnym narzędziem, służącym zapewnianiu jakości kształcenia. Co ważne, owa działalność projakościowa opiera się nie tyle na kontroli, co raczej na działaniach diagnostyczno-oceniających i wspomagających.

Pożarnicze środowisko edukacyjne również posiada doświadczenia w zakresie nadzoru, tutaj określanego mianem dydaktycznego, w tym w jednej z jego form, czyli w doradztwie metodyczno-merytorycznym.

Celem niniejszego opracowania jest prezentacja zasad przeprowadzania nadzoru dydaktycznego nad realizacją programów kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego w szkołach Państwowej Straży Pożarnej oraz ośrodkach szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej. Powyższe zasady zostały przygotowane z myślą zarówno o nadzorze zewnętrznym, sprawowanym przez biuro właściwe do spraw szkolenia pożarniczego w Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej, jak i szkoły Państwowej Straży Pożarnej w stosunku do ośrodków szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej, a także z myślą o nadzorze wewnętrznym sprawowanym przez komendantów szkół i kierujących ośrodkami szkolenia nad kształceniem i szkoleniem realizowanym w podległych sobie placówkach.

W niniejszym dokumencie obok zasad nadzoru dydaktycznego przedstawiono dwa ważne narzędzia, z zastosowaniem których jest planowany, a następnie sprawowany nadzór dydaktyczny, a mianowicie standard oceny jakości kształcenia oraz przykładowy arkusz diagnostyczny.

Zasady sprawowania nadzoru dydaktycznego

1. Celem sprawowania nadzoru dydaktycznego jest podwyższanie jakości kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego w Państwowej Straży Pożarnej.
2. Nadzór dydaktyczny w Państwowej Straży Pożarnej nad realizacją programów kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego jest sprawowany w dwóch formach:
 - **nadzoru zewnętrznego,**
 - **nadzoru wewnętrznego.**
3. Nadzór dydaktyczny zewnętrzny w imieniu komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej sprawuje biuro właściwe do spraw szkolenia pożarniczego w Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej, dalej określane mianem biura nadzorującego.
4. Biuro nadzorujące sprawuje nadzór dydaktyczny nad:
 - szkołami Państwowej Straży Pożarnej kształcącymi w zawodzie strażak i realizującymi szkolenia,
 - ośrodkami szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej realizującymi szkolenia.
5. Nadzór dydaktyczny zewnętrzny w imieniu komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej sprawują również szkoły Państwowej Straży Pożarnej, z wyłączeniem Szkoły Głównej Służby Pożarniczej, dalej określane mianem szkół nadzorujących.
6. Szkoły nadzorujące sprawują nadzór dydaktyczny zewnętrzny w zakresie kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego nad ośrodkami szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej, zgodnie z podziałem na obszary nadzoru dydaktycznego, przedstawionym w załączniku nr 1.
7. Szkoły nadzorujące sprawują nadzór dydaktyczny zewnętrzny w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego nad wybranymi ośrodkami szkolenia realizującymi szkolenia specjalistyczne z poszczególnych dziedzin ratowniczych, zgodnie z podziałem przedstawionym w załącznikach nr: 2, 3, 4 i 5.

8. Komendant główny Państwowej Straży Pożarnej może określić na dany rok kalendarzowy priorytety do realizacji zewnętrznego oraz wewnętrznego nadzoru dydaktycznego.
9. Nadzór dydaktyczny wewnętrzny (podczas procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego) sprawują:
 - komendanci szkół Państwowej Straży Pożarnej i ich zastępcy,
 - naczelnicy wydziałów właściwych do spraw dydaktycznych w tych szkołach i ich zastępcy,
 - główni specjaliści,
 - kierujący ośrodkami szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej i ich zastępcy.
10. Nadzór dydaktyczny jest sprawowany z zastosowaniem następujących zasad:
 - jawności wymagań oraz jawności stosowanych form nadzoru dydaktycznego,
 - obiektywnej oceny jakości kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego,
 - współpracy biura nadzorującego ze szkołami nadzorującymi,
 - współpracy biura nadzorującego z nadzorowanymi szkołami Państwowej Straży Pożarnej i ośrodkami szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej,
 - współpracy szkół nadzorujących z nadzorowanymi ośrodkami szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej.
11. Nadzór dydaktyczny jest realizowany, z uwzględnieniem opinii słuchaczy i kadry dydaktycznej, poprzez:
 - działalność diagnostyczno-oceniającą,
 - działalność wspomagającą.
12. Formami działalności wspomagającej w nadzorze dydaktycznym zewnętrznym są:
 - narady,
 - konferencje,

- sympozja,
 - warsztaty metodyczne / tematyczne.
13. W ramach działalności wspomagającej szkoły nadzorujące są zobowiązane do zrealizowania, zgodnie z priorytetami określonymi przez biuro właściwe do spraw szkolenia pożarniczego w Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej, potrzeb w zakresie przygotowania kadry z ośrodków szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej do realizacji szkoleń z poszczególnych dziedzin ratowniczych, a także doskonalenia zawodowego już przygotowanej kadry za pomocą dostępnych form wspomagających proces dydaktyczny, w tym przede wszystkim warsztatów.
14. Formami działalności diagnostyczno-oceniającej w nadzorze dydaktycznym zewnętrznym są:
- wizytacje w szkołach Państwowej Straży Pożarnej i ośrodkach szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej,
 - hospitacje zajęć dydaktycznych przewidzianych w programach kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego,
 - badania pedagogiczne wybranych zakresów działalności dydaktycznej,
 - badania ankietowe wybranych zakresów działalności dydaktycznej.
15. Formami działalności diagnostyczno-oceniającej w nadzorze dydaktycznym wewnętrznym są:
- hospitacje zajęć dydaktycznych przewidzianych w programach kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego,
 - badania pedagogiczne wybranych zakresów działalności dydaktycznej,
 - badania ankietowe wybranych zakresów działalności dydaktycznej.
16. Formami działalności wspomagającej w nadzorze dydaktycznym zewnętrznym są:

- narady dla komendantów szkół Państwowej Straży Pożarnej i kierujących ośrodkami szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej,
 - warsztaty metodyczne i tematyczne dla kadry dydaktycznej,
 - działania mające na celu upowszechnianie i wdrażanie innowacji dydaktycznych, w tym w szczególności nowych form i metod nauczania,
 - inspirowanie współpracy pomiędzy kadrami dydaktyczną oraz szkołami Państwowej Straży Pożarnej i ośrodkami szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej, przede wszystkim w zakresie kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego,
 - przekazywanie bieżących informacji o zmianach w systemie kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego, realizowanych projektach edukacyjnych itp.
17. Formą działalności wspomagającej w nadzorze dydaktycznym wewnętrznym są odprawy metodyczne i tematyczne z kadrami dydaktyczną z poszczególnych przedmiotów / tematów, przewidzianych w programach kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego.
18. Hospitacje realizowane w ramach działalności diagnostyczno-oceniającej, to proces mający na celu gromadzenie, analizowanie i przekazywanie informacji na temat jakości działań podejmowanych przez szkołę Państwowej Straży Pożarnej lub ośrodek szkolenia w komendzie wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej. Wyniki hospitacji są wykorzystywane w procesie podejmowania decyzji, w celu zapewnienia wysokiej jakości organizacji kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego, a także wychowania oraz ich efektów w szkole Państwowej Straży Pożarnej lub ośrodku szkolenia w komendzie wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej. Hospitacje mają również na celu zebranie, w drodze obserwacji pracy kadry dydaktycznej, informacji dotyczących zgodności realizacji procesu dydaktycznego z założeniami zapisanymi w programach kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego.

Hospitacją należy objąć co najmniej jedną jednostkę lekcyjną.

Hospitację należy rozpocząć od zapoznania się z zaplanowanymi przez prowadzącego zajęcia celami zajęć dydaktycznych i metodami ich realizacji.

Hospitację należy zakończyć omówieniem hospitowanych zajęć dydaktycznych w dniu jej przeprowadzania.

19. Hospitacje realizowane przez szkoły nadzorujące w ośrodkach szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej należy przeprowadzać zgodnie z Planem Nadzoru Dydaktycznego na dany rok kalendarzowy, nie rzadziej jednak niż dwie hospitacje w półroczu w ramach obszaru nadzoru dydaktycznego (Załącznik nr 1) oraz ponadto nie rzadziej niż jedną hospitację w półroczu w ośrodkach realizujących szkolenia specjalistyczne w ramach prowadzonej przez szkołę nadzorującą specjalizacji (Załączniki nr 2, 3, 4, 5).
20. Hospitacje w szkole Państwowej Straży Pożarnej / ośrodku szkolenia w komendzie wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej należy rozpocząć od przedstawienia komendantowi szkoły (zastępcy) / kierującemu ośrodkiem szkolenia (zastępcy) oraz hospitowanemu / hospitowanym programu hospitacji, który zawiera:
 - cel hospitacji,
 - czynności wykonywane w ramach hospitacji,
 - harmonogram czynności hospitacyjnych.

Hospitacje należy zakończyć przedstawieniem komendantowi szkoły (zastępcy) / kierującemu ośrodkiem szkolenia (zastępcy) projektu wystąpienia pohospitacyjnego wraz z zaleceniami pohospitacyjnymi. Dostarczenie kompletnej dokumentacji pohospitacyjnej wraz z wnioskami nie może nastąpić później niż na 14 dni od dnia zakończenia hospitacji.

21. Wizytacje realizowane w ramach działalności diagnostyczno-oceniającej, mają na celu zebranie informacji dotyczących funkcjonowania szkół Państwowej Straży Pożarnej i ośrodków szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży

Pożarnej w zakresie realizacji programów kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego.

22. Wizytacje realizowane przez szkoły nadzorujące w ośrodkach szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej należy przeprowadzać zgodnie z Planem Nadzoru Dydaktycznego na dany rok kalendarzowy, nie rzadziej jednak niż jedną wizytację na dwa lata w ramach obszaru nadzoru dydaktycznego (Załącznik nr 1).

23. Wizytacje w szkole i ośrodku szkolenia w komendzie wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej rozpoczynają się od przedstawienia komendantowi szkoły (zastępcy) / kierującemu ośrodkiem szkolenia (zastępcy) programu wizytacji, który zawiera:

- cel wizytacji,
- czynności wykonywane w ramach wizytacji,
- harmonogram czynności wizytacyjnych.

W ramach prowadzonej wizytacji należy zwrócić uwagę m.in. na:

- przygotowanie i kwalifikacje pedagogiczne wykładowców i instruktorów,
- prawidłowość prowadzenia dokumentacji szkoleniowej,
- jaki rodzaj wprowadzonego działania edukacyjnego wpłynął w istotny i znaczący sposób na podniesienie poziomu wyników podczas prowadzonych szkoleń,
- czy prowadzone szkolenia odbywają się zgodnie z podstawą programową i programami zatwierdzonymi przez komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej,
- przygotowanie bazy socjalnej,
- przygotowanie bazy dydaktycznej niezbędnej do realizacji zajęć teoretycznych na szkoleniach (sale dydaktyczne, środki dydaktyczne),
- przygotowanie bazy dydaktycznej niezbędnej do realizacji zajęć praktycznych na szkoleniach (stanowiska dydaktyczne, sprzęt i wyposażenie techniczne, poligon wraz ze stanowiskami ćwiczebnymi),

- wprowadzenie w życie ewentualnych zaleceń z ostatniej wizytacji mającej miejsce w placówce.

Wizytację należy zakończyć przedstawieniem komendantowi nadzorowanej szkoły / kierującemu nadzorowanym ośrodkiem szkolenia w komendzie wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej projektu wystąpienia powizytacyjnego wraz z zaleceniami powizytacyjnymi. Dostarczenie kompletnej dokumentacji powizytacyjnej wraz z wnioskami nie może nastąpić później niż na 14 dni od dnia zakończenia wizytacji.

24. Biuro nadzorujące ma za zadanie przynajmniej raz na dwa lata zrealizować jedną wizytację w każdej ze szkół nadzorujących.
25. Badania pedagogiczne wybranych zakresów działalności dydaktycznej realizuje się w oparciu o standard oceny jakości kształcenia i szkolenia dla obszaru „Kształcenie”. (patrz s. 16)

Badania pedagogiczne powinny dotyczyć co najmniej jednego ze wskaźników określonych w standardzie.

W celu zaplanowania badań sporządza się arkusz diagnostyczny, w którym należy wskazać:

- standard i wskaźniki, które zostaną poddane badaniu,
- źródła badania w ramach danego standardu i wskaźników,
- metody i techniki badawcze oraz narzędzia badawcze zastosowane do badania w ramach standardu i wskaźników.

26. Komendanci szkół nadzorujących w przesyłanych propozycjach do Planu Nadzoru Dydaktycznego uwzględniają priorytety na dany rok kalendarzowy oraz tematykę badań pedagogicznych.
27. Biuro nadzorujące uwzględniając propozycje przesyłane przez szkoły nadzorujące, opracowuje Plan Nadzoru Dydaktycznego w nadzorowanych szkołach Państwowej Straży Pożarnej i ośrodkach szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej na dany rok kalendarzowy.
28. Biuro nadzorujące przedstawia zatwierdzony plan nadzoru dydaktycznego komendantom szkół nadzorujących, komendantom wojewódzkim oraz kierującym ośrodkami szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży

Pożarnej, w stosunku do których planuje się przeprowadzenie nadzoru dydaktycznego.

29. Plan nadzoru dydaktycznego zawiera:

- wykaz szkół Państwowej Straży Pożarnej i ośrodków szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej, w których jest planowany nadzór dydaktyczny,
- zakres, tematykę i organizację planowanych wizytacji i badań pedagogicznych,
- tematykę i terminy planowanych form działalności wspomagającej.

30. Szkoły nadzorujące oraz ośrodki szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej przesyłają do biura nadzorującego kwartalne zestawienia z przeprowadzonych form działalności wspomagającej oraz diagnostyczno-oceniającej w zakresie sprawowanego nadzoru dydaktycznego.

31. Biuro nadzorujące na koniec każdego roku kalendarzowego opracowuje raport z działalności w zakresie sprawowania nadzoru dydaktycznego, uwzględniający dane zawarte w zestawieniach przesyłanych kwartalnie przez szkoły nadzorujące i ośrodki szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej. Do raportu dołącza się doniesienie z przeprowadzonych badań pedagogicznych wraz z wypracowanymi wnioskami.

Raport z działalności w zakresie sprawowania nadzoru dydaktycznego biuro nadzorujące przekazuje komendantowi głównemu Państwowej Straży Pożarnej.

32. Osoby sprawujące nadzór dydaktyczny powinny posiadać przygotowanie pedagogiczne, rozumiane jako:

- ukończony pedagogiczny kurs kwalifikacyjny bądź studia podyplomowe organizowane dla nauczycieli bez przygotowania pedagogicznego,

bądź

- ukończone studia pedagogiczne I-go lub II-go stopnia.

Standard oceny jakości kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego

I. ZARZĄDZANIE I ORGANIZACJA

Obszar I. 1. Kadra dydaktyczna

Standard:

Kadra dydaktyczna zapewnia wysoki poziom pracy dydaktycznej oraz wykonywanych zadań organizacyjnych.

Rozpoznawane są potrzeby kadry dydaktycznej w zakresie doskonalenia zawodowego.

Kadrze dydaktycznej stwarza się równe szanse rozwoju zawodowego.

Wskaźniki:

1. Przestrzegane są wymagania dotyczące kwalifikacji zawodowych kadry dydaktycznej.
2. Kwalifikacje i doświadczenie zawodowe wykładowców są wykorzystywane do podwyższania jakości pracy szkoły / ośrodka szkolenia.
3. Kadrze dydaktycznej przedstawiane są różne możliwości doskonalenia zawodowego.
4. Uwzględnia się propozycje w zakresie doskonalenia zawodowego wysuwane przez kadrę dydaktyczną.
5. Podczas doskonalenia zawodowego niedopuszczalne są jakiegokolwiek formy dyskryminacji.

Obszar I. 2. Warunki działalności szkół/ ośrodków szkolenia

Standard:

Szkoła / ośrodek szkolenia dysponuje obiektami, pomieszczeniami i wyposażeniem, które umożliwiają właściwy przebieg procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego.

Wskaźniki:

1. Szkoła / ośrodek szkolenia dysponuje obiektami, pomieszczeniami i wyposażeniem, niezbędnymi do realizacji kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego.
2. Obiekty, pomieszczenia i wyposażenie są odpowiednie w stosunku do liczby słuchaczy i pracowników.
3. Wielkość, wyposażenie i stan poszczególnych pomieszczeń odpowiadają ich przeznaczeniu i funkcji.
4. Zorganizowana jest biblioteka, dostępna w czasie pracy szkoły / placówki dla wszystkich słuchaczy i wykładowców.
5. W bibliotece zgromadzony jest księgozbiór umożliwiający pogłębienie wiedzy pożarniczej, który jest systematycznie uzupełniany.
6. Szkoła / ośrodek szkolenia czyni starania, aby jej / jego wyposażenie było nowoczesne, a warunki do nauki atrakcyjne.

Obszar I. 3. Zdrowie, higiena i bezpieczeństwo pracy

Standard:

Szkoła / ośrodek szkolenia zapewnia słuchaczom i kadrze dydaktycznej bezpieczne i higieniczne warunki nauki i pracy.

Wskaźniki:

1. Obiekty, pomieszczenia i wyposażenie szkoły / ośrodka szkolenia odpowiadają wymogom bezpieczeństwa i higieny pracy.
2. Wyposażenie szkoły / ośrodka szkolenia jest właściwie utrzymane i zabezpieczone.
3. Rozpoznawane są potencjalne zagrożenia bezpieczeństwa oraz podejmowane są działania zapewniające bezpieczeństwo i higienę pracy.
4. Podczas szkolenia słuchacze mają opiekę, zapewniającą im bezpieczeństwo.
5. Słuchacze zapoznawani są z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązującymi w szkole / placówce.

Obszar I. 4. Kierowanie szkołą/ ośrodkiem szkolenia

Standard:

Działalność szkoły / ośrodka szkolenia jest zgodna ze statutem organizacyjnym danej placówki.

Wskaźniki:

1. Statut szkoły/ regulamin ośrodka szkolenia oraz inne dokumenty dotyczące działalności szkoły / ośrodka szkolenia są dostępne dla wykładowców i słuchaczy.
2. Dokumentacja przebiegu nauczania jest prowadzona i przechowywana zgodnie z przepisami prawa oraz zapisami w programach nauczania.

II. KSZTAŁCENIE

Obszar II. 1. Organizacja procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego

Standard:

Organizacja procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego zapewnia pełną realizację programów nauczania.

Organizacja procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego umożliwia każdemu słuchaczowi uzyskanie kwalifikacji zawodowych.

Wskaźniki:

1. Organizacja procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego zapewnia realizację zajęć dydaktycznych przez kadre spełniającą wymagania określone w programach nauczania.
2. Organizator procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego zapewnia niezbędny sprzęt i wyposażenie oraz stanowiska do ćwiczeń wymagane w programie nauczania.
3. Plany zajęć są zgodne z programami nauczania zatwierdzonymi przez komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej.
4. Organizacja procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego kładzie duży nacisk na praktyczne przygotowanie słuchacza do pracy.
5. Przygotowanie praktyczne jest zgodne z zapisami w programach nauczania oraz z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy.
6. Organizacja kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego zakłada nabycie oraz utrwalenie wiedzy i umiejętności.

Obszar II. 2. Przebieg procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego

Standard:

Proces kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego przebiega zgodnie z zasadami zapisanymi w programach nauczania.

Metody i formy nauczania aktywizują słuchaczy i rozwijają sferę poznawczą, praktyczną oraz motywacyjną.

Ocenianie efektów kształcenia jest procesem przemyślanym, zmierzającym do poprawy poziomu wiedzy i umiejętności, zgodnie z systemem oceniania i programami zatwierdzonymi przez komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej.

Szkoła / ośrodek szkolenia organizuje proces kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego wspierający uczenie się.

Wskaźniki:

1. Kadra dydaktyczna posiada dostęp do programów, planów nauczania, oraz materiałów dydaktycznych.
2. Kadra dydaktyczna realizuje treści kształcenia zgodnie z programami nauczania i planami nauczania, uwzględniając korelację tematyczną i przedmiotową.
3. Kadra dydaktyczna posiada przygotowanie pod względem merytorycznym do zajęć dydaktycznych.
4. Kadra dydaktyczna dobiera i stosuje metody oraz formy nauczania odpowiadające celom nauczania i służące aktywizacji słuchaczy.
5. Słuchacze są informowani przez kadrę dydaktyczną o wymaganiach edukacyjnych oraz formach i sposobach oceniania.
6. Słuchacze są na bieżąco informowani o swoich osiągnięciach i niepowodzeniach edukacyjnych.

7. Sposób realizacji programu nauczania jest systematycznie analizowany i na bieżąco modyfikowany.

Obszar II. 3. Efekty kształcenia

Standard:

Absolwenci szkoleń są w stanie sprostać wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego w szkołach pożarniczych oraz wymaganiom stawianym przez pracodawców.

Szkoła / ośrodek szkolenia bada osiągnięcia edukacyjne słuchaczy oraz wykorzystuje je do podnoszenia efektywności kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego.

Szkoła realizuje kształcenie, szkolenie i doskonalenie zawodowe zapewniając porównywalność uzyskanych kwalifikacji.

Ośrodek szkolenia prowadzi szkolenie i doskonalenie zawodowe zapewniając porównywalność uzyskanych kwalifikacji.

Wskaźniki:

1. Kadra dydaktyczna systematycznie diagnozuje oraz ocenia poziom wiedzy i umiejętności słuchaczy.
2. W szkole pożarniczej / ośrodku szkolenia komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej przestrzegane są zasady oceniania, klasyfikowania oraz przeprowadzania egzaminów, zapisane w programach.
3. Wyniki uzyskiwane przez słuchaczy w trakcie procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego są zbieżne z wynikami uzyskiwanymi przez nich na egzaminie końcowym.
4. O ile nie ustala tego program, szkoła pożarnicza / ośrodek szkolenia komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej ustala zakres i formę egzaminu końcowego umożliwiającą porównywalność kwalifikacji.

5. Wnioski wynikające z badania osiągnięć edukacyjnych słuchaczy są wykorzystywane w doskonaleniu pracy dydaktycznej szkoły / ośrodka szkolenia.

Arkusz diagnostyczny do badań pedagogicznych wybranych zakresów działalności dydaktycznej

Obszar II. Kształcenie, szkolenie i doskonalenie zawodowe

Obszar II.2. Przebieg procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego

Pytania badawcze	Źródło badania	Metody i techniki badawcze / Narzędzia badawcze
Wskaźnik 1. Kadra dydaktyczna realizuje treści kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego zgodnie z zasadami zapisanymi w programach nauczania, uwzględniając korelację tematyczną i przedmiotową.		
W jaki sposób realizowana jest korelacja tematyczna i przedmiotowa?	<ul style="list-style-type: none"> • dokumentacja szkolenia; • kadra dydaktyczna. 	<ul style="list-style-type: none"> • badanie dokumentów; • wywiad indywidualny/przewodnik wywiadu.
Czy w planie nauczania przewidziano korelację tematyczną i przedmiotową?	<ul style="list-style-type: none"> • dokumentacja szkolenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • badanie dokumentów.
Czy i w jakim stopniu wykładowcy realizują treści kształcenia zapisane w programie nauczania?	<ul style="list-style-type: none"> • dokumentacja szkolenia; • kadra dydaktyczna; • słuchacze. 	<ul style="list-style-type: none"> • badanie dokumentów; • obserwacja zajęć dydaktycznych / arkusz obserwacji; • wywiad indywidualny/przewodnik wywiadu.
Wskaźnik 2. Kadra dydaktyczna jest przygotowana pod względem merytorycznym do zajęć dydaktycznych oraz jest zaopatrzona w materiały i pomoce dydaktyczne.		
Czy kadra dydaktyczna posiada dostęp do egzemplarza programu nauczania i plan nauczania?	<ul style="list-style-type: none"> • kadra dydaktyczna. 	<ul style="list-style-type: none"> • wywiad indywidualny/przewodnik wywiadu.
Czy kadra dydaktyczna stosuje podczas zajęć poprawną obowiązującą terminologię?	<ul style="list-style-type: none"> • kadra dydaktyczna. 	<ul style="list-style-type: none"> • wywiad indywidualny/przewodnik wywiadu; • obserwacja zajęć dydaktycznych / arkusz obserwacji.
Czy i w jaki sposób kadra dydaktyczna wskazuje słuchaczom możliwości pogłębienia wiedzy z danego tematu	<ul style="list-style-type: none"> • kadra dydaktyczna; • słuchacze. 	<ul style="list-style-type: none"> • badanie ankietowe / ankietą audytoryjną / kwestionariusz ankiety;

/przedmiotu?		<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja zajęć dydaktycznych / arkusz obserwacji.
Jakimi materiałami i pomocami dydaktycznymi dysponuje kadra dydaktyczna?	<ul style="list-style-type: none"> • kadra dydaktyczna; • słuchacze. 	<ul style="list-style-type: none"> • badanie ankietowe / ankieta audytoryjna / kwestionariusz ankiety; • obserwacja zajęć dydaktycznych / arkusz obserwacji.
Czy kadra dydaktyczna przygotowuje materiały dydaktyczne dla słuchaczy?	<ul style="list-style-type: none"> • kadra dydaktyczna; • słuchacze. 	<ul style="list-style-type: none"> • badanie ankietowe / ankieta audytoryjna / kwestionariusz ankiety; • obserwacja zajęć dydaktycznych / arkusz obserwacji.
Wskaźnik 3. Kadra dydaktyczna dobiera i stosuje metody nauczania odpowiadające celom nauczania i służące aktywizacji słuchaczy.		
Jakie metody nauczania stosuje kadra dydaktyczna na zajęciach teoretycznych i praktycznych?	<ul style="list-style-type: none"> • dokumentacja szkolenia; • kadra dydaktyczna; • słuchacze. 	<ul style="list-style-type: none"> • badanie dokumentów; • obserwacja zajęć dydaktycznych / arkusz obserwacji; • badanie ankietowe / ankieta audytoryjna / kwestionariusz ankiety.
Czy stosowane metody nauczania są zgodne z celami nauczania?	<ul style="list-style-type: none"> • dokumentacja szkolenia; • kadra dydaktyczna; • słuchacze. 	<ul style="list-style-type: none"> • badanie dokumentów; • obserwacja zajęć dydaktycznych / arkusz obserwacji;
Wskaźnik 4. Słuchacze są informowani przez kadrę dydaktyczną o wymaganiach edukacyjnych oraz formach i sposobach oceniania.		
Czy i kiedy słuchacze są informowani o wymaganiach edukacyjnych, formach i sposobach oceniania?	<ul style="list-style-type: none"> • kadra dydaktyczna; • słuchacze. 	<ul style="list-style-type: none"> • wywiad indywidualny / przewodnik wywiadu; • badanie ankietowe / ankieta audytoryjna / kwestionariusz wywiadu.
Jakie formy oceniania z poszczególnych przedmiotów stosowane są w procesie doskonalenia zawodowego?	<ul style="list-style-type: none"> • dokumentacja szkolenia; • kadra dydaktyczna; • słuchacze. 	<ul style="list-style-type: none"> • analiza dokumentów; • wywiad indywidualny / przewodnik wywiadu; • badanie ankietowe / ankieta audytoryjna / kwestionariusz

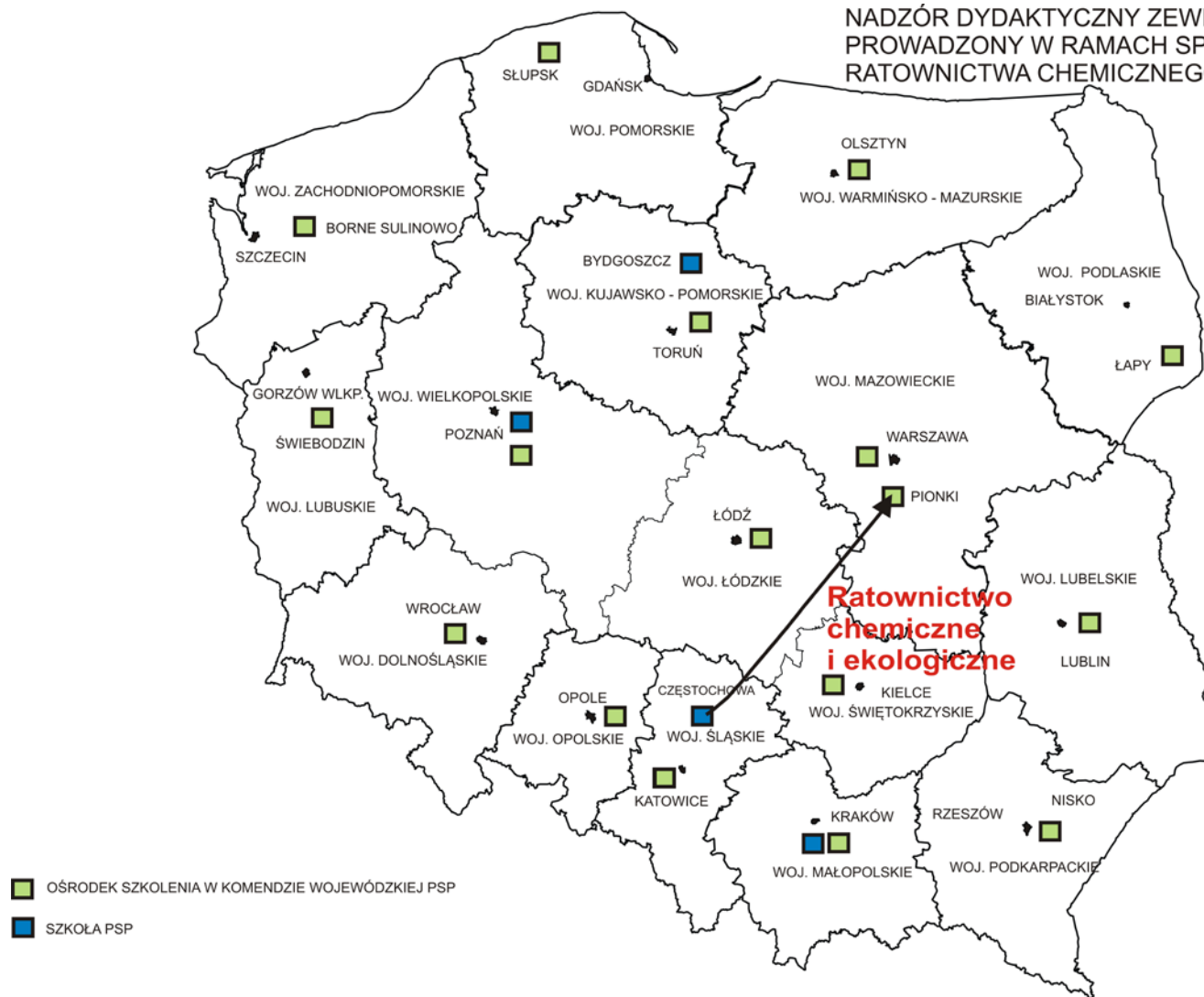
		wywiadu.
Wskaźnik 5. Słuchacze są na bieżąco informowani o swoich osiągnięciach i niepowodzeniach edukacyjnych.		
Czy słuchacze są informowani o swoich osiągnięciach i niepowodzeniach edukacyjnych?	<ul style="list-style-type: none"> • kadra dydaktyczna; • słuchacze. 	<ul style="list-style-type: none"> • wywiad indywidualny / przewodnik wywiadu; • badanie ankietowe / ankieta audytoryjna / kwestionariusz wywiadu.
W jaki sposób umożliwia się słuchaczom poprawę swoich osiągnięć?	<ul style="list-style-type: none"> • kadra dydaktyczna; • słuchacze. 	<ul style="list-style-type: none"> • wywiad indywidualny / przewodnik wywiadu.
Wskaźnik 6. Sposób realizacji programu nauczania jest systematycznie analizowany i na bieżąco modyfikowany.		
Czy mają miejsce i jak często spotkania rady pedagogicznej analizujące i modyfikujące realizację programu nauczania?	<ul style="list-style-type: none"> • kadra dydaktyczna; • kierownik szkolenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • wywiad indywidualny / przewodnik wywiadu.
W jaki sposób zbierane są informacje na temat realizacji programów nauczania?	<ul style="list-style-type: none"> • kadra dydaktyczna; • kierownik szkolenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • wywiad indywidualny / przewodnik wywiadu.
Czy realizacja zajęć dydaktycznych jest konsultowana ze słuchaczami i w jaki sposób się to odbywa?	<ul style="list-style-type: none"> • kadra dydaktyczna; • słuchacze. 	<ul style="list-style-type: none"> • wywiad indywidualny / przewodnik wywiadu; • badanie ankietowe / ankieta audytoryjna / kwestionariusz wywiadu.

OBSZARY NADZORU DYDAKTYCZNEGO

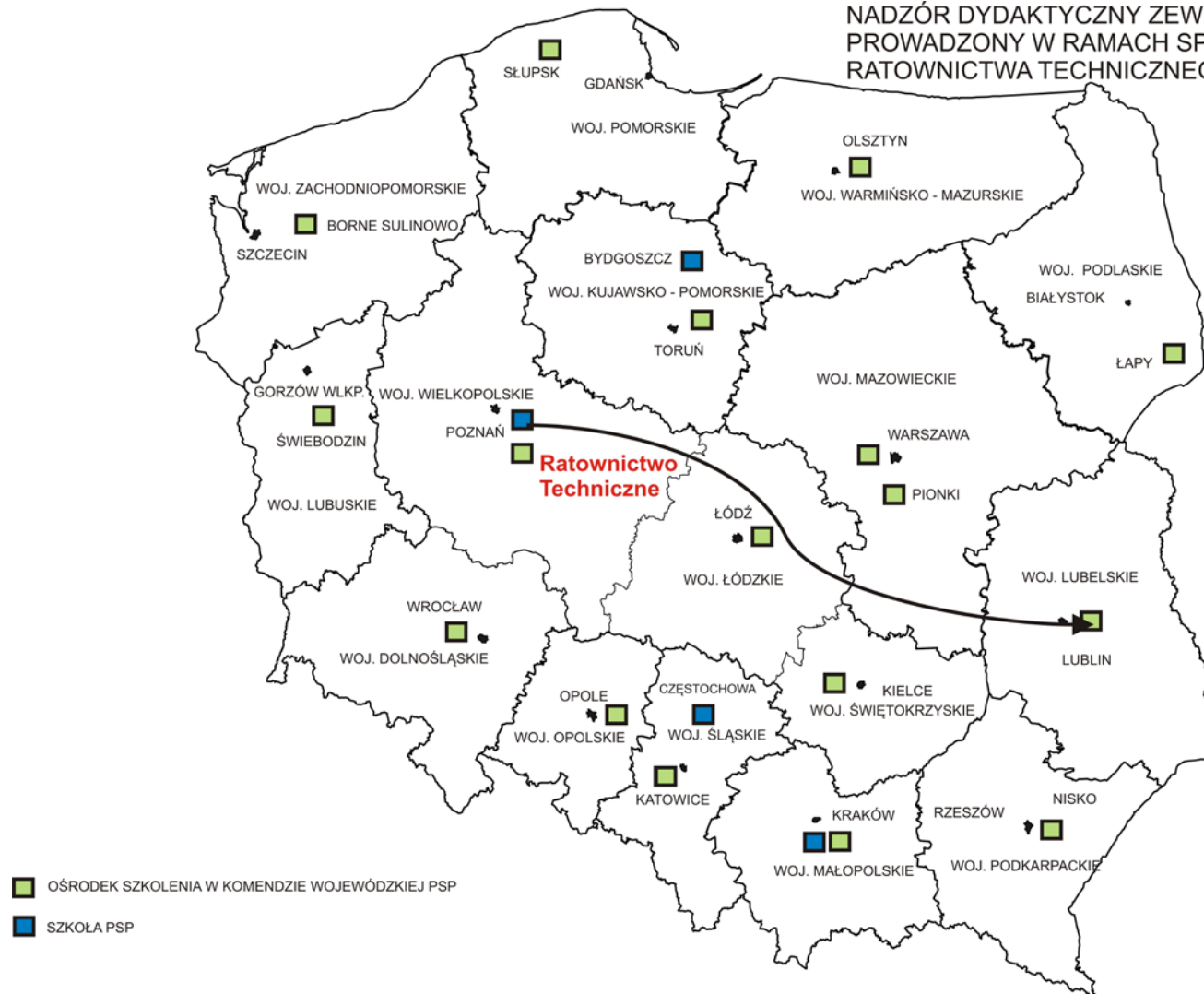
Załącznik nr 2

NADZÓR DYDAKTYCZNY ZEWNĘTRZNY
PROWADZONY W RAMACH SPECJALIZACJI
RATOWNICTWA CHEMICZNEGO I EKOLOGICZNEGO

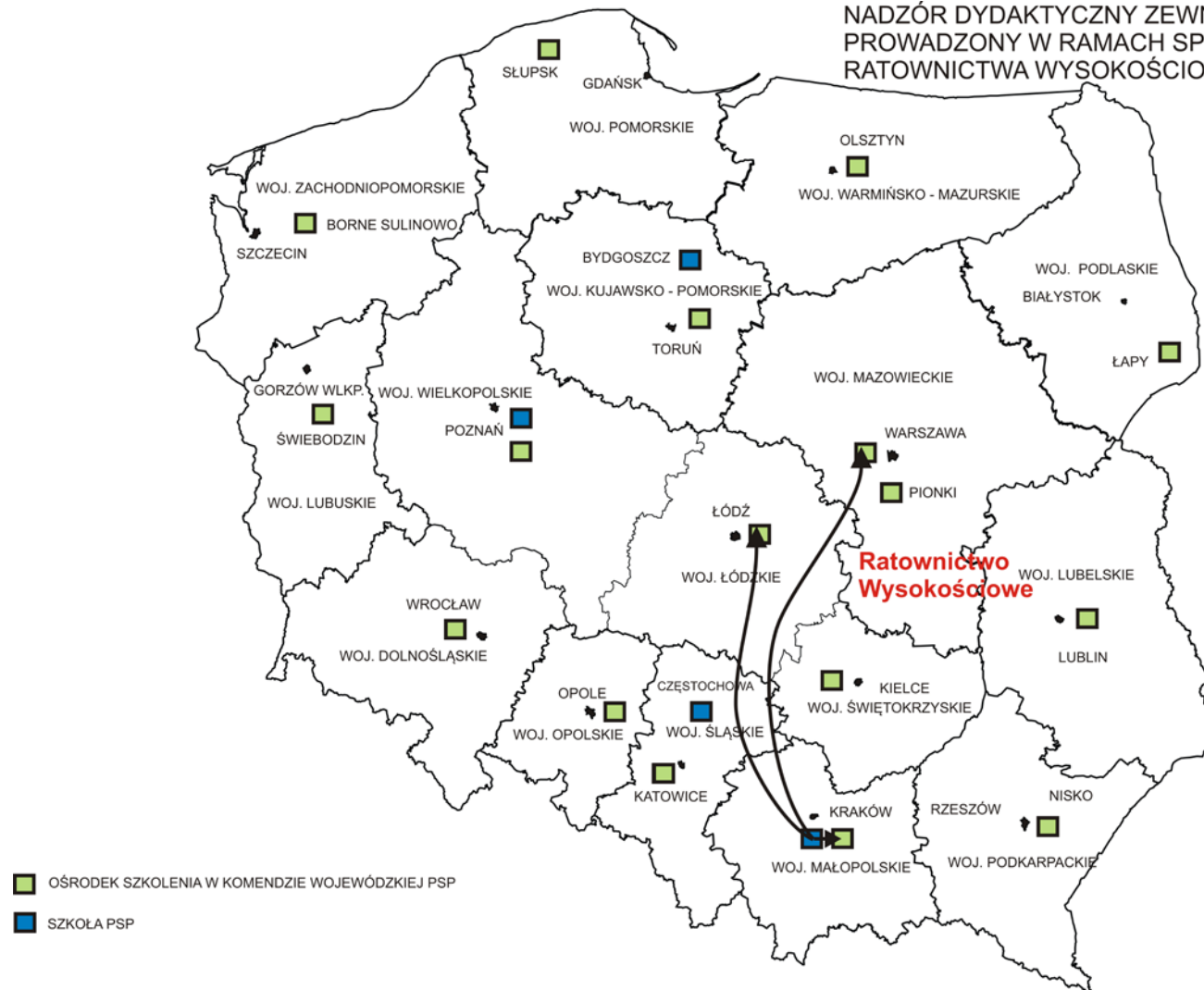
Załącznik nr 3

NADZÓR DYDAKTYCZNY ZEWNĘTRZNY PROWADZONY W RAMACH SPECJALIZACJI RATOWNICTWA TECHNICZNEGO

Załącznik nr 4

NADZÓR DYDAKTYCZNY ZEWNĘTRZNY
PROWADZONY W RAMACH SPECJALIZACJI
RATOWNICTWA WYSOKOŚCIOWEGO

Załącznik nr 5

NADZÓR DYDAKTYCZNY ZEWNĘTRZNY PROWADZONY W RAMACH SPECJALIZACJI RATOWNICTWA WODNEGO

